

Fizika feladatok megoldása 1.

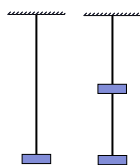
10. témakör

Szükséges előismeretek: Rugalmas testek; folyadékok: hidrosztatikai nyomás, Pascal-törvény, Archimédész-törvény, Bernoulli-törvény, felületi feszültség

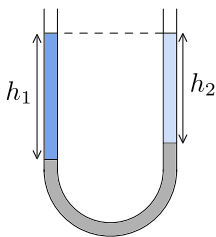
Feladatok órai munkára

F1. Határozzuk meg mennyivel nyúlik meg egy L hosszúságú, ρ sűrűségű, E Young-modulusú huzal, ha fellógatjuk!

F2. Elhanyagolható tömegű, 100 N/m rugóállandójú gumiszálra egy kis méretű, 2 kg tömegű testet függesztünk fel. Ezután a testet eltávolítjuk, és a nyújtatlan gumiszálra két azonos hosszúságú darabra vágjuk, majd közéjük egy ugyancsak 2 kg tömegű, kicsiny testet rögzítünk. Ezt a rendszert fellógatjuk, és az alsó gumiszál szabad végéhez visszaillesztjük az elsőként használt testet is. Adjuk meg a két esetben a gumiszál teljes megnyúlását!

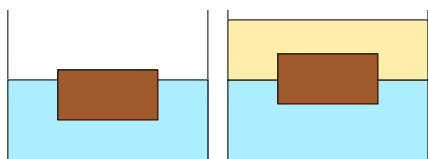

F3. Egy U-alakú csőbe higanyt töltünk, majd a higanynál felül a cső egyik szárába $h_1 = 8,6 \text{ cm}$ magasságú vízoszlopot, a másik szárába $h_2 = 8,4 \text{ cm}$ magasságú olajoszlopot rétegezzük. A víz és az olajoszlop felső végei ekkor egy szintben vannak.

Határozzuk meg az olaj sűrűségét! (A víz sűrűsége $1,0 \text{ kg/dm}^3$, a higanyé $13,6 \text{ kg/dm}^3$.)

F4. A víz sűrűségénél 10%-kal kisebb sűrűségű hasábot egy edény vízbe helyezünk, majd benzint rétegezzük rá az ábrán látható módon. A benzin sűrűsége 80%-a a víz sűrűségének.

Adjuk meg, hogy a két esetben a hasáb magasságának mekkora hányada kerül a vízbe!

F5. Egy fémhengert rugós erőmérőre akasztva az erőmérő G értéket mutat. Ha egy ismert, ρ_0 sűrűségű folyadékba merítjük, akkor az erőmérő F_1 értéket, míg egy ismeretlen sűrűségű folyadékba merítve F_2 értéket mutat. Mekkora az ismeretlen sűrűségű folyadék sűrűsége?

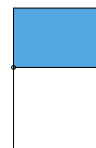
F6. Felül nyitott, egyenes henger alakú konzervdobozt vízbe nyomunk úgy, hogy a függőleges helyzetű dobozba éppen ne folyjon bele a víz. Mekkora függőleges irányú erővel kell nyomni a doboz alját? A konzervdoboz falvastagsága $0,5 \text{ mm}$, magassága 12 cm , külső átmérője 8 cm , anyagának sűrűsége $7,8 \text{ g/cm}^3$.

F7. Négyzetes hasáb alakú edénybe milyen magasan kell vizet tölteni, hogy az oldallapokra ható nyomóerők együttesen az alaplapra ható nyomóerőt adják?

F8. Gáztartály belsejében a gáz nyomása p , a külső légnyomás $p_0 < p$. A tartály oldalán lévő kis nyíláson mekkora sebességgel áramlik ki a ρ sűrűségű gáz?

F9. Egy ρ sűrűségű, áramló gáz állandósult sebességét szeretnénk meghatározni. Ehhez egy Venturicsövet helyezünk az áramlásba. A cső A_1 , illetve A_2 keresztmetszetű részeihez csatlakozó folyadékmanométer száraiban a ρ_f sűrűségű folyadékoszlopok szintkülönbsége h . Mekkora az áramlás sebessége?

F10. Az ábrán látható drótkeret síkját mekkora szögben kell elforgatni, hogy az alul lévő, 2 g tömegű, 5 cm hosszúságú oldala egyensúlyban legyen? A folyadékhártya felületi feszültsége $0,07 \text{ N/m}$.

F11. Határozzuk meg egy R sugarú szappanbuborékban a túlnyomást energetikai megfontolással! Az oldat anyagának felületi feszültsége σ .

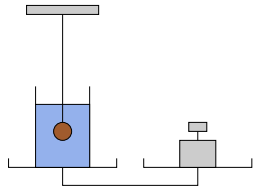
További feladatok

H1. Mekkora hosszúságú drótkötél szakadna el a saját súlya alatt, ha szakítószilárdsága 400 N/mm^2 , sűrűsége 8000 kg/m^3 ?

H2. 1 méter hosszú, 2 mm átmérőjű rézhuzal végén 180 N súlyú teher lóg. A teher végén 16 mm hosszú rézhuzalon 60 N súlyú test van. A réz Young-modulusa $1,2 \cdot 10^{11} \text{ N/mm}^2$. Mekkora a teljes megnyúlás?

H3. Milyen mélyre kell lemerülnünk a tó felszíne alá, hogy a ránk nehezedő nyomást kétszer akkorának érezzük, mint a felszínen?

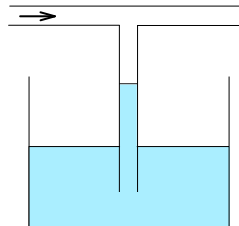
H4. Egy pohár vízbe vasgolyót lógatunk. A pohár tömege a vízzel együtt 400 g, a vasgolyóé 800 g. Ha a rendszert egy kétkarú mérlegre tesszük az ábrán látható módon, mekkora tömegű testtel egyensúlyozható ki a pohár?

H5. Egy 6 cm átmérőjű, 200 kg/m^3 sűrűségű parafagolyót vízzel telt edény fenekéhez rögzítünk egy 20 N/m rugóállandójú rugóval. Mekkora a rugó megnyúlása?

H6. Egy 40 cm vastagságú jégtábla vízből kiálló részének magassága felére csökken, ha egy 75 kg tömegű ember lép a közepére. A jég sűrűsége 920 kg/m^3 . Mekkora a jégtábla vízszintes felületének területe?

H7. Egy csőben a levegőáram sebessége $17,5 \text{ m/s}$. A levegő sűrűsége $1,3 \text{ kg/m}^3$, a légnyomás 10^5 Pa .

Milyen magasra emelkedik a higany a függőleges csőben?

H8. Bizonyos vízhozam esetén egy, alul nyílással rendelkező, téglatest alakú kádban a víz magassága a kád magasságával azonos. Mekkora magasságú víz lesz a kádban, ha a vízhozam a felére csökken?

H9. A víz felületi feszültsége $0 \text{ }^\circ\text{C}$ -on $0,075 \text{ N/m}$, $100 \text{ }^\circ\text{C}$ -on $0,052 \text{ N/m}$. Hányszor nagyobb tömegű vízcseppek eshetnek le a csöpögő vízcsapból $4 \text{ }^\circ\text{C}$ -on, mint $64 \text{ }^\circ\text{C}$ -on, ha feltesszük, hogy ebben a hőmérséklet-tartományban lineárisan változik a felületi feszültséggel?